

20 FEB 2012

20 FEB 2012

Det kongelige justis- og politidepartement
v/ Marianne Vollan e.f og Jan-Erik Sandlie
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Oslo 14.02.2012

**Angående høringsbrev – Forslag om endringer i straffegjennomføringsloven mv.
(kriminalomsorgens ansvar for å ivareta barn som pårørende av domfelte/innsatte mv.)**

Viser til brev fra departementet datert 17.11.2011 der departementet ber om Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo sine synspunkter i henhold til høringsbrevet.

Høringsvaret er utarbeidet i samarbeid med Bymisjonens virksomhet Myrsnipa samværssted (MSS). MSS startet opp med å tilrettelegge for samvær med tilsyn i 2002. MSS har syv ansatte inkludert prosjektlederen for "Innsattes barn". MSS innehar fire leiligheter som er innredet barnevennlig og som har alle de fasilitetene som er vanlig å ha i et hjem. MSS tilrettelegger og gjennomfører nå årlig for ca 1400 samvær, hvor det i de fleste samværene blir ført tilsyn.

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo er svært positiv til høringsnotatet. Det at barns rettigheter blir løftet opp og ivaretatt så godt som mulig bør være en høyt prioritert oppgave for et samfunn. Det at en spesielt sårbar gruppe barn får ekstra oppmerksomhet og ivaretagelse gjennom lovverket, er viktig og riktig også sett i et forebyggende og samfunnsnyttig perspektiv. Det er også riktig sett i forhold til at barna selv har kommet i en situasjon som de ikke har noen som helst skyld i eller kontroll over.

Det er viktig og riktig at det blir lovfestet at kriminalomsorgen får et ansvar for å legge til rette for samvær mellom innsatte og deres barn, samt gi støtte og veiledning. Når dette blir lovfestet og tatt inn i for eksempel *straffegjennomføringsloven*, så gis det mulighet for at dette blir normal praksis, og ikke tilfældigheter ved det enkelte fengsel. En egen barneansvarlig som følger opp kriminalomsorgen, vil gi ordningen enda mer "tyngde" og forutsigbarhet.

Det er positivt å se at forslaget tar innover seg at barn og familien til straffedømte også lider under form av tap av omsorgsperson og kanskje familiens inntektsgrunnlag. Det at tilskuddsordninger for barnefamilier som rammes økonomisk når en foreldre sitter i fengsel vil vurderes, er svært positivt. Vi vet at barn av innsatte også ofte opplever mobbing, utestengelse, uvisshet, engstelse og skam. Dette er svært negativt for barnas utvikling. Det er derfor bra å se at lovforslaget tar hensyn til dette og at det nå blir et større samfunnsansvar å passe på, ivareta

og følge opp barn/pårørende til domfelte og innsatte. Dette vil slik vi ser det være av stor individuell og samfunnsmessig nytte.

Det ser også ut til at gjennom denne reformeringen vil også de folkerettslige forpliktelser bli bedre ivaretatt. Etter vår mening vil forslaget til ny § 3a i *straffegjennomføringsloven*, gi barn langt bedre kår i en vanskelig fase der et nært familiemedlem er fengslet.

Det er riktig og viktig med en barneansvarlig i hvert fengsel. Det er nesten like viktig at denne stillingen / rollen har et mandat og en instruks. På den måten unngår man i stor grad at tilfeldighetene rår og det vil bli et mer likt tilbud over hele landet. Det vil være riktig slik vi ser det at den barneansvarlige også har ansvaret for barne- og samværsrommene i fengslene, slik at disse til en hver tid fremstår barnevennlige og har nok med aktivitetsleker.

Vi har stor tro på at tiltak som forbedrer barn av innsatte sin situasjon også i stor grad vil ha betydning for tilbakeføringsarbeidet, og at dette vil bidra preventivt på flere områder. Det at pårørende blir involvert som ressurspersoner vil også være av positiv karakter. På Myrsnipa samværssted har vi god erfaring med å forberede barn i forkant av vanskelige / utfordrende møter, som for eksempel et første fengselsbesøk kan være. Vi har da en samtale med barnet i forkant med en gjennomgang av det som skal skje.

Det at det i dag ikke blir registrert systematisk om den innsatte har barn eller ikke, finner vi svært uheldig, urimelig og overraskende. En av våre ansatte har følgende erfaring i forhold til sin fostersønn: *"Da gutten var et sted mellom 5-7 år og fortsatt bodde sammen med sin mor, ble hun varetektsfengslet. Moren slet på det tidspunktet med rusproblematikk samt psykiske problemer. Det var ingen som fanget opp at hun hadde barn og gutten ble da værende hjemme 2-3 dager alene."* Dette kunne anatgelig vært unngått om man hadde en systematisk registrering av om den innsatte har barn og om hvilket omsorgsansvar den innsatte faktisk har. Vi er kjent med at Sverige har innført en slik obligatorisk registrering av om den innsatte har barn eller ikke. Her bør det innføres strakstiltak. Det vil også være av samfunnsinteresse hvor mange barn som faktisk rammes av en fengsling.

Det er positivt at det bevilges mer penger til forskning på denne utsatte gruppen med barn som har foreldre i fengsel. Barn som har foreldre som skal utvises og av den grunn er ekstra sårbare, bør kanskje få noe ekstra fokus. Hva som vil være best for denne gruppen barn bør utredes nærmere.

Vi har erfaring med at for å få til samværene i fengsel er det en god del koordineringsarbeid som må til. Det kan være at den forelderen som har den daglige omsorgen er i en konflikt med den som sitter i fengsel. Det kan være at den som har den daglige omsorgen ikke har de ressurser og energi som skal til for å få til samvær mellom barnet og den som sitter i fengsel. Det bør lages forutsigbare samværsplaner som koordineres med fengselet. Her kan de frivillige organisasjonen som har fokus på innsattes barn, i samspill med fengselsvesenet, få et mandat eller ha en rolle.

Lærere og andre som har kontakt med barn som har foreldre i fengsel bør kurses / skoles i forhold til å tilrettelegge for minst mulig belastning for barnet. Det er mulig at den barneansvarlige i fengselet bør ha et overordnet ansvar i forhold til skolen og læreren / sosiallæreren til det enkelte barn. Det bør fortsatt utarbeides relevant informasjonsmaterieil i forhold til utfordringene barn av innsatte har.

Vi ser det som viktig at det arbeidet som gjøres med mamma- og pappagrupper i fengslene fortsetter. Vi har selv god erfaring med foreldre som har blitt fremstilt til samvær i våre leiligheter og som har gått i pappagrupper. Veiledning av foreldre og det å styrke foreldrerollen gjør at foreldrene kan være gode rollemodeller selv om de sitter i fengsel. Det er viktig å ha et langtidsperspektiv på dette. Vi vet at endringsarbeid tar lang tid og det vil derfor være viktig å komme i gang så raskt som mulig med dette.

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Oslo

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Johannes Heggland', is written over the printed name and title.

Johannes Heggland
Konst generalsekretær